

Élelem és mezőgazdaság - ideje választani!

Friends of
the Earth
Europe

**Nemzetközi kampány a fenntarthatóság elveinek
megfelelő mezőgazdaságért és élelmiszertermelésért**

Magyar Természetvédők Szövetsége

■ Élelem és mezőgazdaság - ideje választani!

Az Európai Unió élelmiszertermelése és mezőgazdasága megérett a változtatásra: a jelenlegi mezőgazdasági és élelmiszerpolitikák nem biztosítják az egészséges táplálékkal való ellátást. A talajt, a levegőt, a vizeket elszennyezte az intenzív mezőgazdaság. Az Európai Unió Közös Mezőgazdasági Politikájának (CAP) eredeti célja a gazdák és a minőségi élelmiszertermelés támogatása. Mégsem ez történik.

Az EU által a Közös Mezőgazdasági Politikára elköltött évi 40 milliárd euró jelentős része a mezőgazdaság iparosítását és a környezet-szennyezést segíti elő. A pénz nagyrészből a nagyobb gazdálkodók és mezőgazdasági cégek részesülnek: a CAP támogatások 70%-át a gazdák 20%-a kapja. A CAP-ból támogatott export pedig sérti a fejlődő országokat, mivel a helyi termelőket kiszorítja a piacról.

Csatlakozz!

A Föld Barátai a fenntarthatóság elveinek megfelelő mezőgazdaságért és valódi táplálékért kampányolnak. Itthon kevesen tudják, hogy a hazai boltok polcain található élelmiszerek

választéka jelentős mértékben már ma is az EU Közös Mezőgazdasági Politikájának (CAP) eredménye, de a közelgő EU-csatlakozás után ez még inkább így lesz. Mi több, gazdáinknak is eszerint kell majd termelniük. A változtatás ezért már most, a csatlakozás előszobájában is érdekünk. Csatlakozz tehát hozzánk, és segíts eljuttatni az üzenetet a politikusokhoz, a mezőgazdasági cégekhez és az üzletekbe!

■ Mi van a hústermékekben? Birkahús, sertéshús, csirkehús, tojás

Az intenzív hús-, baromfi- és tojástermelés nem fenntartható. A nagyüzemi állattartó telepeken túl sok állatot zsúfolnak össze. A nitrátot és baktériumokat is tartalmazó állati hulladék elszennyezi a vizeket. A nagyüzemi állattenyésztés emellett az éghajlatváltozást, az ózonréteg csökkenését és a savas esőket is okozó gázok kibocsátásának forrása. Az intenzív hústermelés határfoka nagyon alacsony. Egy kilogramm birkahús előállításához 5 kg magas fehérjetartalmú takarmány szükséges. Az Európai Unió évente 55 millió tonna takarmányt importál Brazíliából, Thaiföldről és más déli országokból, olyan földterületeket foglalva le ezáltal, amelyen sokkal hatékonyabban lehetne közvetlen emberi fogyasztásra alkalmas élelmet termelni. Az állatok takarmányába kevert növekedést serkentő antibiotikumok csökkenthetik az alapvető fontosságú emberi gyógyszerek hatékonyságát. Volt-e olyan élelmiszerbotrány az elmúlt években, amelynek nem volt köze a nagyüzemi hús- vagy tojástermeléshez? A Közös Mezőgazdasági Politika a nagyüzemi gazdálkodást támogatja a birkákra vonatkozó

fejkvótán, vagy a sertésre, birkára és baromfiakra vonatkozó exporttámogatáson keresztül. A fejkvóták intenzív termelésre ösztönzik a gazdákat, ezért az állatállomány támogatását inkább a gazdaságok méretéhez kellene kötni, ezáltal biztosítva azt, hogy ne terheljék túl a talajt állati trágyával! A vegyes állatállományt gondozó farmokat kell támogatni!

Az élő állatok nagy távolságokra történő szállítása szenvedéssel jár számukra. Ennek a Közös Mezőgazdasági Politika is előidézője az élő állatok exportjára adott támogatásokon keresztül. Ehelyett elsősorban inkább a túltermelést kellene visszafogni!

■ Egészségesek-e a gyümölcsök?

A Közös Mezőgazdasági Politika a rombolást vagy a termelést támogatja?

Az üzletekben kapható gyümölcs és zöldség mintegy fele mérhető mennyiségű vegyszer-maradványt tartalmaz. A friss gyümölcs és zöldség alapvető alkotóeleme az egészséges étrendnek, ami még egészségesebbek lenne vegyszermaradványok nélkül. A vegyszermaradványok egészségkárosító hatásainak eredményeként viselkedési rendellenességek léphetnek fel, gyengül az immunrendszer, sérül a hormonháztartás vagy rák is kialakulhat.

Az EU évente 2 milliárd eurót költ a gyümölcs- és zöldségtermesztés "támogatására". Miért nem költik ezt a pénzt a vegyszerhasználat minimalizálására és egészséges élelem előállítására?

Ehelyett az EU megszállottan szabványosította a gyümölcságazatot a helyi, hagyományos fajták kárára. Az Észak-Európában létező több mint 2300 almafajtából mennyi kapható az üzletekben?

1990-ben egy olyan EU határozat lépett hatályba, amely szerint az 55 mm-nél kisebb átmérőjű almát nem lehet többé almaként eladni. Ennek eredményeképpen almák tonnái tisztítják el, továbbá hatalmas mennyiségű vegyszert és műtrágyát használnak fel, hogy az EU számára kívánatos "felfújtt", foltmentes almát állítsák elő. Franciaországban hektáronként 5216 euró CAP-támogatást fognak arra fordítani, hogy több ezer hektár gyümölcsöst megsemmisítsenek. Az EU azt állítja, hogy erre szükség van a francia termékek minőségének megőrzéséhez, illetve a megtermelt gyümölcsök mennyiségének csökkentéséhez.

■ Olajbogyó: a szennyezőt fizetik

Az olajbogyó ökológiailag fenntartható módon is termesztető, de a CAP az intenzív természetést támogatja. Az olajbogyótermesztéssel foglalkozó gazdáknak nyújtott támogatás a megtermelt olajbogyó mennyiségén alapul. Az intenzív fajták ültetésével elpusztítják a régi olajligeteket és megsemmisítik azok jótékony hatásait. A tradicionális olajligetek változatos élőhelyei eltűnnek és a a vegyszerek túlzott használata súlyos hatást gyakorol a rovarokra, és ezáltal veszélyezteti a madarak túlélési esélyeit is. Az intenzív gazdálkodási módszerek káros hatással vannak a biológiai sokféleségre, talajeróziót okoznak, a gazdákat még több műtrágya használatára készítetve. A feltalaj és a

vegyszerek végül szennyezést okozva belemosódnak a vízrendszerbe. Az olajfarmokon folyó gazdálkodás intenzifikálása emellett szükségessé teszi az öntözést olyan helyeken, ahol amúgy is szűkösek a vízforrások.

■ Dohány a Közös Mezőgazdasági Politikából?

A dohány nem táplálék, mégis nagyobb hektáronkénti támogatást kap ennek termelése a CAP-ból, mint bármely más termés (megközelítőleg 7000 eurót). A gyenge minőségű dohány többségét exportálják EU-n kívüli országokba, miközben az EU határain

belsőleg egyre többet fordít a dohányzás elleni küzdelemre. A dohánytermesztéshez komoly környezeti problémák kapcsolódnak, beleértve az erdőirtást, az ezáltal okozott eróziót és sivatagosodást, valamint a hatalmas mennyiségű vegyszerfelhasználást.

■ Miként kell megváltoztatni a mezőgazdasági és élelmiszerpolitikát?

Ökológiai feltételekhez kötni minden CAP kifizetést

A CAP támogatások kifizetését környezeti követelmények teljesítéséhez kell kötni! A jelenlegi terület- és kvótaalapú kifizetéseket egy olyan jutalékkal kell felváltani, melyet minden fenntartható módon kezelt mezőgazdasági terület után kifizetnek!

A "lokalizáció" bátorítása a globalizáció helyett

Az új Közös Mezőgazdasági Politikának nem lehet célja a világszerte verseny támogatása, ehelyett a helyi és regionális kereskedelmet kell előnyben részesíteni. Az exporttámogatásokat meg kell szüntetni!

Több forrást vidékfejlesztésre

A Közös Mezőgazdasági Politika költségvetésének nagyobb részét a vidéki környezet és megélhetés védelmére kell költeni! Ez azt jelenti, hogy támogatni kell a biogazdálkodást, a természetes gazdálkodást, a biológiai sokféleség védelmét, a helyi fajtákat, továbbá újra kell éleszteni a helyi feldolgozó létesítményeket és a helyi terjesztés eszközeit!

Előnyben részesíteni a kicsi és a fenntartható gazdaságokat

A nagy gazdaságoknak juttatott támogatásokat jelentős mértékben csökkenteni kell, és előnyben kell részesíteni a kis- és fenntartható gazdaságokat!

Zöld adóreform

A zöld adóreformnak fel kell számolnia a munkaerőre nehezedő adóterheteket, illetve be kell vezetnie, és fokozatosan növelnie kell a közlekedésre és a vegyi alapanyagokra kivetetteket (öko-adózás)!

Ellenőrzés alá kell vonni az agrokémiai és az élelmiszeripart

A jelenlegi élelmiszertermelési rendszert néhány kereskedő, valamint élelmiszertermelő és elosztólánc növekvőuralma jellemzi, akik képesek saját érdekeiket a társadalomra kényszeríteni. Ennek következtében a fogyasztók egyre szabványosítottabb termékek közül választhatnak, amelyeket a világ minden részéről szállítanak az üzletbe. Ennek a helyi fajták sokfélesége és a helyi termelők látják a kárát. Az EU-nak olyan politikát kell kidolgoznia, mely kikényszeríti a vállalati elszámoltathatóságot, továbbá megelőzi a piaci egyeduralkodást!

■ Mit tehet Ön: "az vagy, amit eszel"

Vásároljon helyi gazdától, vegyen fenntartható módon termelt árut és bioterméket, válassza az évszaknak megfelelő élelmiszert! A biogazdálkodás a mezőgazdálkodás olyan megközelítése, ahol a cél környezetileg és gazdaságilag is fenntartható mezőgazdasági rendszerek létrehozása. Jobb a környezetnek, jobb az állatoknak, és Önnek is jobb.

A biogazdálkodás a lehető legnagyobb mértékben támaszkodik az önszabályozó mezőgazdasági ökoszisztémákra, a helyi vagy a gazdaságokból származó megújuló erőforrásokra. A mesterséges vegyszerek

használatát a lehetséges legalacsonyabb szintre csökkenti. A biogazdaságokban rendszerint nagyobb a biológiai sokféleség, mint a hagyományos gazdaságokban. A helyi termelés és a helyi gazdák piacának támogatása erősíti a kapcsolatot a fogyasztók, a termény és a gazdák között. A termelői piac lehetővé teszi a fogyasztók számára a közeli kapcsolatot a termelőkkel, ezáltal megtanulják értékelni a gazdálkodás és az elfogyasztott étel közötti kapcsolatot. A helyi termelés és elosztás ösztönzi a biológiai sokféleséget a mezőgazdaságban, csökkenti az energiaigényes szállítást, és segíti a helyi gazdaságok és a helyi közösségek megerősödését. Az élelmiszerlánc lokalizálása által visszakérül a hatalom a gazdák és a fogyasztók kezébe.

■ Ön is tud változtatni a helyzeten

Támogassa a helyi termelői piacokat, vásároljon helyben termelt bioterméket, egyen kevesebb húst, ezáltal elősegítve egy jobb minőségű és egészségesebb gazdálkodási rendszer kialakulását!

Az élelmiszerüzletben jelezze, hogy bioterméket szeretne, tisztességes áron! Mondja el, hogy helyi fajtákat, és a térségből származó ételt kíván vásárolni!

Látogasson el honlapunkra, csatlakozzon internetes akciónkhoz, eljuttatva gondolatait a politikusokhoz és a szupermarketek vezetőihez! Csatlakozzon a Föld Barátai magyar tagszervezetéhez, a Magyar Természetvédők Szövetségéhez, vagy a helyi környezetvédő szervezetekhez! Legyen tagja e mozgalomnak, hogy visszahozzuk a változatosságot, az ízt és az egészséget a tányérokra!

Friends of the Earth Europe

29 Rue Blanche
Brussels B-1060
Belgium
tel.: +32 - 25420180
fax: +32 - 2537 5596
info@foeeurope.org
www.foeeurope.org
www.choosefoodchoosefarming.org

Magyar Természetvédők Szövetsége

Budapest
Üllői u. 91/B III.21.
1091
tel.: 216-7297
fax: 216-7297
www.mtvsz.hu
mtvsz@elender.hu